

Overvlogen door een groep Rotganzen

Drie heerlijke dagen vogelen op Terschelling

Het is 8 mei en de zon schijnt. 25 enthousiaste Zuid-Kennemerlandse vogelaars gaan 's morgens vroeg op weg naar Harlingen, waar Johan Stuart - een van de organisatoren van dit meerdaagse uitje - klaar zal staan met de kaartjes voor de boot naar Terschelling.

Dag 1

Gelukkig is iedereen ruim op tijd. Of nou ja, bijna iedereen. Eén auto krijgt aan het begin van de afsluitdijk een lekke band en moet wachten op de Wegenwacht. De eigenaren van een andere auto hebben een probleem met de elektrische fietsen die ze hebben meegenomen en lopen vertraging op in Harlingen. Daarna laat het pendelbusje

naar de boot zo lang op zich wachten, dat auto één kans ziet (met een nieuwe band) om langs te komen scheuren, te parkeren en uit te laden, waarna de inzittenden vervolgens ook nog op de bus moeten wachten. Johan zit onder-tussen behoorlijk in de rats en belt maar weer eens waar we blijven (ik ben er ook bij, ik zat in die tweede auto). Uiteindelijk komt de bus en brengt ons

Het vogeleiland **Terschelling**. Foto: Marjolein Verdam

naar de boot, waar de passagiersingang net afgesloten wordt. We moeten doorlopen naar het autodek, waar de deur zo'n beetje achter ons dicht valt. Maar gelukkig, iedereen is aan boord! Johan slaakt een zucht van verlichting en is hard toe aan een kop koffie. Wij ook trouwens.

Eenmaal op de boot kunnen we ontspannen en meteen beginnen met vogelen. Aan stuurboord is het zonnig en windstil. De jassen gaan al gauw uit. We zien de eerste Visdiefjes, Grote Sterns en Eidereenden. Een vlucht Regenwulpen, Kokmeeuwen en Zilvermeeuwen vliegen met de boot mee. We varen langs het Griend, waar veel vogels op het wad zitten maar helaas te ver weg om goed te kunnen zien.

Op Terschelling staan de huurfietsen klaar en wordt onze bagage verzameld en naar de accommodatie gebracht, zodat wij meteen op de fiets kunnen springen om een deel van het eiland te verkennen. Eef van Huijssteeden en Margot van der Veen - twee van de organisatoren - zijn twee dagen eerder al aangekomen en Eef heeft een paar leuke routes uitgestippeld. We gaan oostwaarts langs de dijk, met aan de ene kant de polder en aan de andere kant het wad. Wat meteen opvalt zijn de Rotganzen. Veel Rotganzen. Ongevoelbaar veel Rotganzen. Ik gun het iedereen toe om eens overvlogen te worden door een groep Rotganzen. Het is niet alleen een mooi gezicht, het is vooral ook een mooi geluid. Het geruis van de vleugelslag en het zachte gekak (of gerot) zijn uiterst charmant. Ik heb er in elk geval van genoten, toen een deel van de ganzen opsteeg en over ons heen vloog. Een stukje verderop ontdekken we een groep van een stuk of 30 Goudplevieren. Prachtig in zomerkleed lopen ze te foerageren in een weiland. Ook Scholekster, Tureluur en Kievit lopen er veel rond. We fietsen weer een stukje

verder en komen bij een uitwijkplaats voor wadvogels. Als het hoog water is komen ze daar naartoe om te foerageren. Ook hier weer veel Rotganzen, zowel in de polder als in de Waddenzee. Onze aandacht wordt echter getrokken door een grote groep Rosse Grutto's. De uitwijkplaats staat er vol mee. Tussen hen in ook veel andere steltlopers zoals Steenloper, Kluut, Bontbekplevier, Bonte Strandloper, Groenpootruiter, Kanoet en drie Zilverplevieren die ook met hun mooie zomerkleed staan te pronken. Plotseling komt er een heli-copter over en de hele groep Rosse Grutto's gaat de lucht in, alsook een grote groep Rotganzen. Een spectaculair gezicht. Als het gevaar(te) geweken is, keren ze weer terug naar hun plek. Vervolgens gaan we landinwaarts en rijden we de duinen in. Onderweg stoppen we in het dorpje Midsland voor koffie met gebak. Wist u dat op Terschelling ooit een lading cranberries is aangespoeld, waar plantjes uit voortgekommen zijn? Nou, wij weten het nu wel. Cranberrythee, cranberrygebak, cranberrykwarktaart en zelfs cranberryslagroom staan op het menu. Lekker is het wel.

Na de koffie gaat de rit verder door de duinen. Omdat er op Terschelling geen vossen zijn, kunnen de meeuwen hier gewoon op de grond broeden. We zien her en der Zilvermeeuwen en Kleine Mantelmeeuwen op een nest zitten. Zo was het bij ons dus ook ooit, vroeger. Noordwest van Midsland ligt het Waterpark. Het klinkt als een zwemparadijs; en waarschijnlijk is het dat ook voor de groep Aalscholvers die hier broedt. Naast de Aalscholvers broeden ook enkele Lepelaars in bomen, net als in De Liede. Maar het grootste deel van de Lepelaars op Terschelling broedt elders nog gewoon op de grond. We ontdekken bij deze plas ook een vrouwtje Blauwborst en een Groentje. Die laatste is een

vlinder uit de Kleine Page familie en vindt het leuk om op fietsen te zitten. Bij de opslagplaats voor waterboeien zou een Zwarte Roodstaart zitten, maar helaas kunnen we hem niet ontdekken. Andere kleine zangvogels zijn op het eiland in meer- of mindere mate wel te zien en te horen, van Boomleeuwerik tot Rietgors.

Dan rijden we door naar onze accommodatie in Baaiduinen, De Cyprian, waar onze bagage ligt te wachten en we ons kunnen installeren. We nemen een drankje en eten pizza. Het was een lange dag, maar hij is nog niet voorbij. 's Avonds komt Arie Ouwerkerk, plaatselijk vogelkenner en gids, ons het een en ander vertellen over de vogels die we op Terschelling kunnen tegenkomen. Hij neemt ons mee door de seizoenen met prachtige foto's van de vogels die dan langs (kunnen) komen. Hij is enthousiast en heeft een helder verhaal. We leren dat sommige standvogels van het vasteland hier niet voorkomen, omdat ze de Waddenzee niet over kunnen steken. Dit geldt voor sommige kleine zangvogels, maar ook bijvoorbeeld Knobbelswanen zul je op Terschelling niet tegenkomen. Er is maar één spechtensoort, de Grote Bonte Specht. Hij vertelt dat er vroeger 40 paartjes Blauwe Kiekendief waren en misschien 2 paartjes Bruine Kiekendief. Nu is dat precies omgekeerd. We zien dan ook geen Blauwe Kiekendieven, maar wel diverse Bruine die door de lucht glijden en de duinen en het riet afspeuren naar prooien. Ook zien we de enige Grote Canadese Gans van het eiland. Arie vertelt dat deze gepaard heeft met een Grauwe Gans, waar onvruchtbare jongen uit voortgekomen zijn. Nu zou de Canadees een koppel vormen met een van die jongen. Arie geeft ook tips over plekjes op het eiland, waar we bepaalde soorten zouden kunnen vinden, zoals Strandplevier,

Strandleeuwerik en Draaihals. We volgen zijn tips, maar deze drie soorten zijn ons helaas niet gegund. Na deze mooie presentatie is het voor de meeste vogelaars bedtijd. Slechts een klein groepje van 4 personen blijft nog even napraten met een flesje whisky erbij. Het is nog lang gezellig in de eetzaal.

Dag 2

De volgende dag waait het een beetje. Windkracht 7 en dan maar achter Eef aanfietsen die met zijn lange benen sneller gaat dan menig elektrische fiets. Voor veel mensen is het afzien - de woorden 'strafkamp', 'bootcamp' en 'survival op Terschelling' vallen hier en daar. Enigszins uitgeteld komen we aan in West-Terschelling, onder toezicht oog van de Brandaris. De huidige vuurtoren is in 1594 gebouwd en heeft dus al vier eeuwen lang stormen getrotseerd. Op Wikipedia lees ik dat de toren speciale vogelverlichting heeft om te voorkomen dat vogels er tegenaan vliegen. Dat horen we graag.

Bij de westpunt van West-Terschelling beginnen we aan een wandeling door de duinen, noordwaarts. Wederom zet Eef het tempo en zwoegen we tegen de wind in langs droge en vochtige duinen, met riet en orchideeën (we zien onder andere het blad van de Gevlekte Rietorchis en bloeiende Harlekijntjes), hier en daar een Cranberry en bloeiende Brem. En met Tapuiten. Het gaat slecht met Tapuiten in het duin, maar op Terschelling is daar niets van te merken. Hier vliegen ze je bijna letterlijk om de oren en dat doet deugd. Verder zien we Torenavalk, Havik en Holenduif en horen we Dodaars, Koekoek en Barmseis. We bereiken de zeereep, de laatste rij duinen voor het strand. Deze stuiven behoorlijk en met windkracht 7 betekent dat dat we worden gezandstraald. De duinen zijn stijl en het zand is mul, maar we kunnen natuurlijk niet omke-

ren zonder een blik op de Noordzee te hebben geworpen. We ploeteren dus omhoog, zakken soms tot onze kuit in het zand weg en de onophoudelijke wind strooit ons zand in de ogen, de haren, de mond, nou ja, overal eigenlijk. Gelukkig worden er verschillende handen uitgestoken naar degenen die het wat moeilijker hebben en komen we allemaal heelhuids boven, zij het een paar kilo zand zwaarder. Het uitzicht over het eiland is prachtig en zeker de klim waard. Aan de andere kant van het duin heeft de wind mooie groeven gemaakt in het zand. Het doet een beetje denken aan de Grand Canyon, maar dan van vluchtiger aard. We dalen af naar het strand en lopen een stukje naar het westen, waar we de duinen weer op gaan. Boven aangekomen zoeken we een duinkom, die uit de wind ligt om een broodje zand te eten en te kijken wat er in en boven de Noordzee zoal zwemt en vliegt. We zien onder

andere Zwarte Zee-eend, Visdief, Dwergstern en Jan-van-Gent. Na de lunch lopen we via een andere route terug naar het startpunt van de wandeling. Daar komen we enigszins vermoeid en verwaaid aan, maar gelukkig is strandtent De Walvis dichtbij en stor-ten wij ons op de koffie met (alweer) gebak. Dat hebben we wel verdiend. Na de koffie splitst de groep zich op. Een deel gaat terug naar Baaiduinen om zich op te frissen en iets voor zichzelf te doen, de rest volgt bootcamplei-der Eef op nog een fietstochtje. Deze gaat voornamelijk door het bos, weer een heel andere biotoop. Terschelling heeft wat dat betreft veel te bieden. De wind is hier gelukkig wat minder voelbaar. We komen langs Doodemanskis-ten: een duinmeertje, waarvan de naam tot de verbeelding spreekt. Er zijn verschillende verklaringen voor te vinden, maar het mooist is wel het verhaal van een prinses die de drenkelingen van

Hoezo vogels kijken? [DUINKLIMMEN](#) was het parool. Foto: Marjolein Verdam

een schipbreuk liet begraven op de grond rond haar kasteel, omdat er op het kerkhof geen plaats meer was. Het kasteel zou op de plek van het meertje hebben gestaan. We horen onderweg de Grote Bonte Specht, maar verder komen we geen nieuwe soorten tegen. Dan keren ook wij Baaiduinwaarts om ons op te frissen voor het eten. Dit keer eten we buiten de deur en wel in een restaurantje vlak bij de plek waar de ochtendwandeling begon. Nóg een keer met windkracht 7 daar naartoe fietsen? Het grootste deel van de groep doet het, maar ik heb er geen puf meer voor en neem met twee anderen de bus. De buschauffeurs op Terschelling zijn erg vriendelijk. Deze zet ons voor de deur van het restaurant af. We lopen toch nog even naar de boeiopslag op zoek naar de Zwarte Roodstaart, maar ook nu zien we hem niet. Verder is het een gezellige avond met heerlijk eten en moe maar voldaan duiken we bij terugkomst in De Cyprian het bed in. Nou ja, behalve die vier mensen met die fles whisky dan. Wij blijven nog eventjes op.

Dag 3

Op deze derde en laatste dag is de wind gaan liggen en is het zonnetje warm, dus de jassen kunnen weer uit. Voor de laatste maal pakken we de fiets en we maken een mooie tocht naar de oostpunt van het eiland, naar de Boschplaat. Omdat het broedseizoen begonnen is, kunnen we de Boschplaat zelf niet op, maar de tocht erheen en de wandeling die we maken in het gebied er vlakbij is ook zeer de moeite waard. We fietsen langs kleurige, bloemrijke weides waar onder meer Kieviten met pullen rondlopen. Er zitten veel Graspiepers en bij een van de weilanden brengen twee Veldleeuweriken hun liedten gehore en kunnen we genieten van hun baltsvlucht. We zien daar ook twee Gele Kwikstaarten. De wandeling gaat

door een gebied waar volgens Waarneming.nl al een aantal dagen een Roek zit. Ik bekijk elke Zwarte Kraai die ik zie met argusogen door de verrekijker en spot twee Roeken tussen een groepje Zwarte Kraaien. Wat verder opvalt zijn de vele kadavers van konijnen die aan myxomatose zijn gestorven. Een nogal luguber gezicht in het open duin.

Voor we de weg terug aanvangen maken we nog een koffiestop bij strandpaviljoen Heartbreak Hotel aan de Noordzeekust. Ook hier wordt weer menig stukje taart verorberd. We moeten tenslotte nog terug fietsen, dus een beetje extra energie is nooit weg. Via Waarneming.nl weten we dat er een Bonte Kraai op het eiland zit en ook die wordt door ons gevonden. Verder brengt de terugtocht ons nog Huiszwaluwen, een Paapje, een Gekraagde Roodstaart die heerlijk zit te zonnen op een takje en Johan hoort een Appelvink. Dat kun je wel aan Johan overlaten.

Een laatste tussenstop maken we bij uitkijkpunt Arjensduin, van waaraf we een groot deel van het eiland kunnen overzien. Ook vliegt er een Boomvalk over. Dan fietsen we de laatste loodjes naar de haven van West-Terschelling. Helaas moeten we nog even een noodstop maken omdat het fietszadel van een van de deelneemsters scheef zakt, waardoor ze er bijna vanaf valt. Gelukkig komt ze met de schrik vrij. Het zadel wordt ter plekke weer vastgezet en de reactie van de verhuurder achteraf is: "Ach ja, dat gebeurt wel vaker". Verder zijn er gelukkig geen ernstige ongelukken gebeurd. Wel lijken de fietsen nogal op elkaar, zodat er per ongeluk wel eens iemand met de verkeerde fiets vandoor wil gaan, wat dan doorgaans mijn fiets blijkt te zijn. Overigens horen een aantal mensen door die noodstop wel nog een Zwarte Mees, zodat die ook aan de lijst kan worden toegevoegd. Want ja, we houden natuurlijk wel een lijst bij

van de soorten die we onderweg tegenkomen. En dan hopen we stiekem dat het er meer zijn dan de keer ervoor. Nou, we komen aardig in de buurt. Het record ligt tot nu toe in de Weerribben, met 113 soorten. Dit keer komen we tot 109 soorten.

We arriveren mooi op tijd voor de boot en de terugreis over een kalme zee verloopt voorspoedig. Vlak na vertrek zien we aan stuurboord een groep van zo'n 100 zonnebadende Zeehonden. Ook op het bovendek is het heerlijk toeven in

de zon. Bij aankomst in Harlingen horen twee vogelaars nog een Zwarte Roodstaart en gieren de Gierzwaluwen over ons heen. We mogen ze nog meetellen dus dat brengt de stand op 111 soorten. Maar natuurlijk is het belangrijkste dat we een heerlijk weekend gehad hebben, waarvoor dank aan Ed Hoek en de drie al eerder genoemde organisatoren. Op naar de volgende!

■ *Marjolein Verdam*

Een cursus tuinvogels voor iedereen!

Zo'n vijftig familieleden en vrienden, verdeeld in twee groepen, genoten zichtbaar van de cursus die Eef van Huijssteeden gaf tijdens een feest dat wij onlangs organiseerden. Ongeveer de helft van de aanwezigen wist vooraf niet het verschil tussen een Merel en een Spreeuw of tussen een Huismus en een Koolmees. Eef liet op bevlogen wijze in beeld en geluid zeventien tuinvogels de revue passeren en slaagde erin de interesse en het enthousiasme onder de aanwezigen op te wekken.

Het verging de meesten zoals ons, enkele jaren geleden. We volgden toen een beginnerscursus in het gebouw van de Stadskweektuinen. De enthousiaste wijze, waarop de vrijwilligers van de Vogelwerkgroep de cursus gaven, werkte aanstekelijk en staat ons nog steeds helder voor de geest. We wilden onze positieve ervaringen van toen anderen niet onthouden, vandaar ons initiatief. Degenen die we de afgelopen weken hebben gesproken, vonden de vogelcursus het hoogtepunt van ons feest. Van twee personen weten we al dat zij zich zullen opgeven voor de beginnerscursus van volgend seizoen.

Organiseert u een feest? Geef dan een vogelcursus. Succes verzekerd!

■ *Joke Apswoude en Hans Cuppen*